Política | Joan Manuel Tresserras | Actualitzat el 09/03/2019 a les 20:00

Tenalla contra drets i llibertats fonamentals

«En nom d'una unitat de la pàtria convertida en fonament i principi que no pot ser debatut ni qüestionat, estan legitimant el seu nou autoritarisme»

El 20 de setembre del 2017, dins i davant de la seu del Departament d'Economia i Hisenda, va passar alguna cosa molt important. L'1 d'octubre següent, en col·legis electorals per tot el país, en van passar moltes més, decisives, simultàniament i amb característiques molt similars.

Qualsevol persona que disposés d'una informació rudimentària sobre les circumstàncies del context polític i social, i que tingués accés sense restriccions als materials audiovisuals disponibles, podria arribar a descriure els trets substancials del que va passar entre el 20 de setembre i el 27 d'octubre del 2017. I distingir entre el comportament de la ciutadania, el dels responsables polítics del Govern, el de les autoritats i les institucions de l'Estat -el rei inclòs-, i el dels diferents cossos policials. Raonablement, filtrades les impressions per les inevitables simpaties i conviccions de cadascú, els relats dels observadors haurien de reflectir unes mínimes coincidències. Un esquema bàsic més o menys comú.

Quan aquestes coincidències mínimes no hi són, quan sentim testimonis particulars que afirmen, contra tota evidència material i en contradicció amb la memòria viscuda de la immensa majoria de les persones presents, tot el contrari del que substancialment va passar. Quan, de sobte, les víctimes són convertides en botxins i els botxins en víctimes. Quan la no-violència de la població defensant la democràcia és presentada amb perfils violents inventats i, en canvi, la violència policial desencadenada es pretén reduir a una mena de resposta "proporcionada" per protegir "l'estat de dret" i el principi de legalitat. Quan, després d'una instrucció delirant, es basteix un espectacle judicial amb un grapat de testimonis capaços de reconstruir i acomodar el record de la seva experiència personal a la mida de les exigències del guió de la instrucció. Quan tot això s'acumula i ja no importen els procediments ni les mentides manifestes perquè no hi ha responsabilitat de cap mena si la causa és servir els poders d'Estat... Vol dir que som davant d'una gran operació d'Estat. No pas d'un intent de donar resposta intel·ligent a noves contradiccions detectades, sinó d'una operació de justificació de la reincidència en la via imperativa, violenta si cal, per no haver de repensar un Estat que ja es donava i es dóna per acabat, complet i definitiu.

En la seva *Ètica*, Spinoza afirmava que "ni el cos pot fer que la ment pensi ni la ment fer que el cos es mogui, descansi o faci alguna altra cosa (si n'hi ha cap)". Aquesta desconnexió entre el cos i la ment, entre el contenidor particular de les nostres experiències i la naturalesa de la nostra consciència, ha estat esgrimida sovint, i des de moltes diferents disciplines, com argument en contra de la presumpció de l'existència d'una realitat objectiva. Les grans limitacions de les nostres percepcions sensorials (des del món microscòpic que solem ignorar perquè no el veiem, fins als sons de determinades freqüències que no podem captar) són només un factor a considerar a l'hora de preguntar-se: ¿com és possible que algú pugui tenir la barra de mentir tan descaradament, en qualitat de testimoni, sobre fets que milers i milers de persones van viure i van protagonitzar, que van ser enregistrats i reproduïts per tota mena de dispositius, i que van impressionar mig món? Sí, el mateix mig món que es va indignar davant la brutalitat d'unes forces policials estatals posades en evidència pel caràcter indiscriminat del seu acarnissament energumènic contra persones que intentaven protegir la seva llibertat d'expressió i el seu dret a votar.

El judici contra "el procés" i la direcció de l'independentisme té un primer objectiu que és completar la repressió per entorpir la recomposició del republicanisme sobiranista català en la nova

etapa oberta després de l'octubre-desembre del 2017. Però hi ha un segon objectiu que, des de la perspectiva de l'Estat, encara és més important. És la utilització propagandística del judici per inculcar entre la població espanyola la idea que la Constitució i les lleis són la condició de la democràcia; que hi ha una manera canònica de ser espanyol que queda recollida en aquella Constitució i aquelles lleis; que qui no s'hi acull queda fora de qualsevol marc de drets i llibertats; i que, en conseqüència, pot ser i ha de ser perseguit, jutjat i condemnat, al marge i pel damunt de qualsevol altra consideració.

En nom d'una unitat de la pàtria convertida en fonament i principi que no pot ser debatut ni qüestionat, estan legitimant el seu nou autoritarisme. Estan edificant una nova dictadura, que compti amb un ampli aval electoral a Espanya (amb l'anticatalanisme com recurs de rendiment segur) i, en cas de resultar insuficient, amb la rendició d'un PSOE que no és capaç de presentar cap projecte d'Estat que en reconegui el caràcter plurinacional, ni d'avantposar la democràcia a la llei. Caldrà tenir-ho ben en compte en el llarg cicle electoral que estem a punt d'encetar.